

Nyilván sok szelíd ember volt a Jézus Krisztus előtti időben is. Magáról Jézus Krisztusról azt gondolták, hogy megoldotta ezt a problémát, de hát nem tudta megoldani, mert hiába lett katolikus egyház, hat-hétszáz milliós nagyságrendű, a katolikus egyház története is egyrésztől erőszakosságok története: a keresztesháborúk, az eretnekségek felszámolásáért folytatott törekvések, amelyek nevében embereket megaláztak, bebörtönöztek, megégettek. Mert az hitték, hogy birtokosai az egyetlen igazságnak, jóllehet idézik Szent Pált, hogy tükör által, homályosan látunk, s a tévedésre megvan a joga annak is, akit eretneknek vélnek; mint ahogy téveszme uralma alatt áll az is, aki abban a meggyőződésben cselekszik, hogy Istent szolgálja, ha például Husz Jánost máglyára küldi.

Én végül is jobbnak tartom, ha azt mondjuk, hogy pontosan nem tudjuk. Azt tudjuk, hogy szabad akaratunk, bizonyos döntési szabadságunk van, és azzal élünk, és elvben minden nagy problémát képesek vagyunk békésen megoldani. A magyar nemzeti gondolkodásban különben nincs hagyománya az erőszakmentes gondolkodásnak. Túl azon, hogy a honfoglalás előtti magyarok nomádok voltak, harcosok, portyáztak, hóstetteket hajtottak végre. Később megkeresztelkedett a magyar nép is. Szent István személyében egy olyan hatalmas karakterű és súlyú embert kaptunk a magyar társadalom élére, aki ellen nagyon nehéz ellenérveket felsorakoztatni, és nagyon nehéz kimondani azt, hogy az a királyunk, aki Szilveszter pápától koronát kapott, és akit a magyar szentek sorába iktattunk, és akinek az oltárképe előtt imádkozunk, és akinek a megmaradt jobb kezét aranyos urnában körmenetben fogják augusztus 20-án körülvinni – az nem volt keresztény. Mit tegyünk, ha István királyunk akkor vette magára a keresztségét, amikor Isten nevében ölni lehetett. Ez semmit sem von le István kitűnő karakteréből, de nem volt keresztény, mert Gellért püspök azt az evangéliumot tanította meg neki, ami akkor volt az uralkodó „központi bizottsági határozat”, jóval Constantinus után (amikor is már az uralkodás szempontjai kerültek az előtérbe: az állam mint szent eszme). De mégis azzal fejezném be, hogy Németh László Gandhi-drámába előszavában felvetette, hogy új európai gondolkodásra lenne szükség, hiszen Európában a XX. században borzalmasan felszaporodott az erőszak. Németh László azt gondolta, hogy lehetséges valamilyen európai erőszakmentességet csinálni; s én is azt gondolom, nem lehet szebb feladata egy valamelyest is olvasott embernek, mint hogy a maga képességeivel beálljon ezeknek a gondolkodóknak a sorába.

1990. október 1.

METZGER BALÁZS

A FIÁT KERESTE

(7.)

Levelek a távolból

Azért egy csatorna mégis maradt. Még Linus ittlétekor megbeszélték, hogy levelezni fognak. És Svar írt először. Írt az öreg fáról, hogy biztos lelke van, és hogy még akkor is itt fog őrködni, amikor már semmi nem lesz belőlük. Vajon mit mesélne, ha egyszer végigmondhatná hosszú életét? Linus levelei tele voltak erővel, írt a nagyvárosról, sőt, több képet is küldött, arról, hogy hol lakik, illetve a város képeiről. Az egyetlen tükör mellett görbültek ezek a fotók a házban, Svar sokszor, és hosszan nézte ezt a teljesen más, ismeretlen világot. Több év telt el így levelezéssel. Linus komolyan gondolta, hogy apja meglátogatja egyszer, és azt is tudta, ha erre mégsem képes már, akkor ő megy el apjához valahogy. És már három év is eltelt, és Svar megint nem arról írt, hogy nekiindul, hanem hogy neki kéne indulnia. Levelében viszont hosszan írt egy vadászatáról:

... És tudod, ahogy szoktam, már reggeltől üztem ezt a szarvast. Olyan szép volt, láttam a körmeit a tavaszi, nedves földbe nyomódva. Estére ugyanúgy tett, mint a többi. Már fáradt volt. És hagyta, hogy közel menjek. Addigra a számszer már ajsza volt. Csak állt ott, a fülei mozdultak nagyokat. Szép, nagy szemével nézett, és szügyén idegesen rángott a bőr. És én láttam gondolatban, ahogy a rövid vessző becsapódik a testébe, ahogy rémülten felugrik, fel a levegőbe, mintha lenne esélye menekülni. És láttam a rémületet a szemében, és azt, hogy én tudom, hogy már mindegy, vége, de ő még, érezve az ütést, fájdalmat, elvakulva próbál menekülni. Aztán pár ugrás és megáll, botladozik, ahogy általában szoktak, majd elesik és rugdal. És mire odaérek, a gyönyörű fényes szemek már nem látnak semmit, nem látják ezt a világot. És akkor nem bírtam meghúzni a ravaszt. Azt akartam, hogy úgy ugorjon, hogy ugyanúgy rémülten, felfelé, de ne érezze az elvakulást, a fájdalmat. És ne álljon ott botladozva, vért hányva. Tudod, fiam, azóta egy állatot nem ejtettem el...

Linus nem örült ennek a levélnek. Azt érezte, apja megöregedett, ereje fogytán. Valahol, nem is tudatosan attól félt, Svar már nem fog sokáig élni.

És egy reggel, amikor kilépett a belvárosi kőházból, melyben lakást béreltek, már érezte az ősz leheletét. A fákon színesedtek a levelek, és határozottan nyers, hűvös volt az idő. Lassan közeledtek a végeláthatatlan,

nagy esők, melyek elhozták aztán a telet. Nyakán összehúzta a gallért, és gyors léptekkel munkahelye felé indult, kissé később, mint általában. Nem volt kötött a reggeli beérés, és ő általában estig dolgozott ügyis. Munkabírásával, fegyelmével nagy elismerést vívott ki az irodában. Reggel szeretkezett feleségével, akit azután vett el, hogy otthon jártak apjánál, és ő áldását adta rájuk. Vildének már a második alkalommal nem jött meg, így együttlétük különösen intim volt, e titok miatt, melyről persze csak ők tudtak még. Gondolt egyet. Csütörtök van, és a héten még nem volt a nagy, központi posta épületében, apja levele után érdeklődni. Ide beugrani csak egészen kis kitérő, és ma már úgyis máshogy alakultak a dolgok. Ahogy a levél dolga eszébe jutott, vele együtt minden gondja is. Első útjuk óta már több mint három év telt el, és ő úgy látta, apja nem fogja, nem tudja már meglátogatni őt. Leveleiben az öregséget sokszor említette. Lábfájdalmait, szédüléseit. Mégis nagyon várta, hátha az üzenetben már azt olvassa, hogy elindult ide. Mert ha nem, akkor bizony neki kell megírnia, hogy tavasszal meglátogatja, akármilyen történik is. Odahúzta a szíve őt is, és tudta, mennyit jelentene apjának a látogatás, de egy hónap távollét innen csak pár nap hasznos időt jelentene, a többi a hosszú, drága utazás. És neki ott a munkahelye, ahol nagyon jól keres, és nagyon megbecsülik, de egy hónap nagy idő. A lakásbérlet is pénzbe kerül, mert bár az öregek nagyon nagy örömmel fogadták volna őket nagy lakásukban, mégis az önálló életet választották. És most meg itt van Vilde terhesége, ha igaz, ez tovább nehezíti a helyzetet.

- Lám, mennyi idő telt el, az idő, az idő, dolgaim, felnőtt dolgaim vannak, apám talán már nem is az első – mondta fejében egy kissé gúnyos hang. - Add Uram, hogy apám olyat írjon, aminek nagyon örülnék! – mondta félhangosan, amikor a pályaudvar köszénszagát megérezte a téren, ahol a posta is állt.

Beállt a sorba, mint mindig. A fachwerk épület nagy csarnokában várakozva hallotta a pecsételő koppanását, érezte az enyv és a csiriz szagát, na meg a bekúszó mozdonyfüst szagát, a távoli világok üzenetét. És levél várta. De a címzést nem apja írta, bátyja írása volt a papíron.

- Uva nem írt még soha nekem, vajon mi történt?

A baljós érzés lassan kúszott be a kabátja, a mellkasa alá, s le a gyomrához. Átvéve a levelet, lehuppant egy padra a nagy teremben, és gyorsan kinyitotta azt. Ahogy olvasni kezdett, szinte megbénult attól. Csak a szeme járt, nem mozdult, mintha egy bombát fogott volna a kezében. A levélben ez állt:

Drága Testvérem!

Sajnos e levél útján kell megtudnod tőlem, hogy apánk, Svar Hopen ez év augusztus 12-én jobblétre szenderült. A nagy fenyőhöz temettük, Édesanyád mellé, én ástam meg a sírját.

Annyit elmondanék e levélben, hogy készült hozzád, bár nem tudom pontosan, hogy akarta ezt, mert ebben az évben már nem tudott volna a tél közeledte miatt elindulni. Nem volt jól, sokszor szédült, de erről nem engedett beszélni.

Vadászni ment egy héttel halála előtt, de nem tért vissza, ahogy általában szokott. Harmadnapra már keresték, én is odamentem. Nem találtuk. Az ötödik napon került elő, szédülten, öntudatlanul. Beszélni sem tudott. Mély alvásba szenderült, az orvos azt mondta, pihennie kell, és itassuk. De csak aludt ájultan. Amikor magához tért, igen nyugtalan volt, a szeme körbe járt, fel akart kelni, de nem tudott. Így nézegetett, próbálkozott egész álló nap, de aztán estére megnyugodott. A te nevedet mondta ki párszor, és egy helyre nézett a szobában, mintha megtalálta volna, amit idáig keresett. Alighanem téged látott akkor. Mosoly volt az arcán, és erősen könnyezett. Késő este aludt csak el, és nagyon hamar meg is halt.

Ha eljössz megnézni a sírját, gyere a Városba hozzám. Katre és a családja elmennek a völgyből, talán ide költöznek, nem tudom. Apánk pár személyes holmiját őrzöm, így a veled való levelezését is.

Sajnálom, hogy nem lehetél itt, ezekben a nehéz napokban. Családom, és minden ismerős részvétét küldi. Uva.

(folytatjuk)

